

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

การศึกษาอิทธิพลของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู
ที่มีต่อขวัญกำลังใจ ในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนสังกัดเทศบาล
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วัลลภา ละอองเอี่ยม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

กันยายน 2552

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

การศึกษาอิทธิพลของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู
ที่มีต่อขวัญกำลังใจ ในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนสังกัดเทศบาล
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วัลลภา ละอองเอี่ยม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
กันยายน 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

A STUDY OF THE INFLUENCES OF SCHOOL ADMINISTRATORS' PERCEIVED
ROLES ON THE MORALE OF THE PERFORMANCE OF THE TEACHERS IN
SCHOOLS UNDER PHRANAKHON SI AYUTTHAYA MUNICIPALITY

WANLAPA LAOIAM

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Administration
Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

September 2009

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การศึกษาอิทธิพลของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู ที่มีต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
โดย	นางวัลลภา ละออลเอี่ยม
สาขา	การบริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.กীরติ ศรีวิเชียร
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ว่าที่ร้อยตรี ดร.จิรวัดน์ นาคพนม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ดร.อมรรัตน์ สนั่นเสียง)

..... กรรมการ
(ดร.กীরติ ศรีวิเชียร)

ว่าที่ร้อยตรี..... กรรมการ
(ดร.จิรวัดน์ นาคพนม)

..... กรรมการ
(ดร.ไชนันท์ แสงเมฆา)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

..... อธิการบดี
(ดร.นุรพาทิส พลอยสุวรรณ)

กันยายน พ.ศ. 2552

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

วัลลภา ละอองเอี่ยม. (2552). การศึกษาอิทธิพลของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูที่มีต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร.กิริติ ศรีวิเชียร, ว่าที่ร.ต. ดร. จิรวัดน์ นาคพนม.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาอิทธิพลของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูที่มีต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ครูจำนวน 175 คน คัดเลือกมาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทการเป็นผู้นำ การเป็นนักวิชาการ การเป็นผู้นิเทศงาน การเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุน การเป็นผู้ประสานงาน และการเป็นผู้ตัดสินใจของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูร่วมกันมีอิทธิพลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู และเมื่อวิเคราะห์อิทธิพลของแต่ละตัว พบว่า มีเพียงบทบาทการเป็นผู้ประสานงาน การเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุน และการเป็นนักวิชาการเท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู โดยบทบาททั้ง 3 ดังกล่าวร่วมกันสามารถกำหนดค่าความแปรปรวนของขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูได้ประมาณร้อยละ 76 ($R^2 = .762$) ส่วนบทบาทการเป็นผู้นำ การเป็นผู้นิเทศงาน และการเป็นผู้ตัดสินใจไม่มีอิทธิพลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Wanlapa Laoiam. (2009). **A Study of the Influences of School Administrators' Perceived Roles on the Morale of the performance of the Teachers in Schools under Phranakhon Si Ayutthaya Municipality.** Master Thesis, M.Ed. (Education Administration). Phranakhon Si Ayutthaya : Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. Advisory committee : Dr. Kirati Sriwichian, ACT. Sub LT. Dr. Jirawat Nakapanom.

ABSTRACT

The purpose of the research was to study the influences of the school administrators' perceived roles on the morale of the performance of the teachers under Phranakhon Si Ayutthaya Municipality. The sample group consisted of 175 teachers selected by simple random sampling technique. The research instrument was a five-rating scale questionnaire. The statistical analysis was performed by stepwise multiple regression analysis.

The finding revealed that various roles such as leaders, academics, advisors, supporters, coordinators, and the decision makers of the school administrators had influences on the morale of the performance of the teachers. When each variable was analyzed, it was found that the roles as coordinators, supporters, and academics had influences on the morale of the performance of the teachers. The mentioned three variables in combination could determine the variance of the morale of the performance of the teachers approximately at 76 per cent ($R^2 = .762$). The roles as leaders, advisors and decision makers had no influences on the morale of the performance of the teachers.

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาจาก ดร. กิรติ ศรีวิเชียร และ ว่าที่ร.ต. ดร. จิรวัดน์ นาคพนม ซึ่งเป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ช่วยให้อำปึกษาแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาในการจัดทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณ ดร.อมรรัตน์ สนั่นเสียง และดร.ไชยพันธ์ แสงเมฆา ที่ให้ความกรุณาตลอดเวลาเป็นคณะกรรมการสอบ และให้คำแนะนำเพื่อให้วิทยานิพนธ์นี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ ดร.จิระพันธ์ พิมพ์พันธุ์ ดร.สมจิตร ศิริเสนา ดร.ปฐมพงศ์ สุภเลิศ ดร.เต็มชัย ธรรมลักขมี และ ดร.สุทธาทิพย์ ไชยรัตน์นะ ซึ่งกรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ / ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมของเครื่องมือที่ได้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยาทุกโรงเรียน ที่ให้ความสะดวกในการตอบแบบสอบถามของครูทุกท่าน

ขอกราบระลึกพระคุณบิดา-มารดา ครู อาจารย์ และทุกคนในครอบครัวที่คอยให้การสนับสนุน และเป็นกำลังใจในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

วัลลภา ลออเอี่ยม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ	ฅ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ค
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
สมมติฐานการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา.....	9
ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา.....	9
ความหมายและบทบาท	9
บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้.....	21
ความหมายและความสำคัญของการรับรู้	21
กระบวนการย่อยของการรับรู้.....	22

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2 (ต่อ)	ปัจจัยของการเลือกที่จะรับรู้.....	23
	การรับรู้เกี่ยวกับบุคคล	23
	การวัดค่าการรับรู้.....	25
	แนวคิดเกี่ยวกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู.....	27
	ความหมายและความสำคัญของขวัญกำลังใจ	27
	ปัจจัยที่ส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน	29
	การสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน	32
	การวัดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานและเครื่องมือที่ใช้วัด.....	35
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	38
	งานวิจัยในประเทศ	38
	งานวิจัยต่างประเทศ.....	41
3	วิธีดำเนินการวิจัย	42
	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	42
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย.....	43
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	43
	ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
	การวิเคราะห์ข้อมูล	45
	การนำเสนอผลการวิจัย.....	46
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
	ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง.....	50

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ญ

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ) ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้และค่าความโด่ง เพื่อบรรยาย ให้เห็นคุณลักษณะการแจกแจงคะแนนของตัวแปรแต่ละตัวและคะแนนของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พร้อมกับการทดสอบความเป็นปกติของความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์ด้วยคอลโมโกรอฟ สเมียร์นอฟ (Kolmogorov-Smirnov).....	54
ตอนที่ 3 การทดสอบข้อสันนิษฐาน (Assumption) ของการวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณ	56
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ว่าเพื่อวิเคราะห์ตัวแปรที่ร่วมกันมีความสัมพันธ์กับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู.....	60
ตอนที่ 5 การวิเคราะห์เพื่อคัดเลือกตัวแปรที่ร่วมกันแล้วมีอิทธิต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยามากที่สุด เพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ที่ว่าเพื่อคัดเลือกตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูมากที่สุด	64
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	69
สรุปผลการวิจัย.....	70
อภิปรายผล	71
ข้อเสนอแนะ.....	75

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ฉ

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	76
ภาคผนวก.....	82
ภาคผนวก ก ราชานามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือการวิจัย.....	83
ภาคผนวก ข หนังสือขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อหาคุณภาพการวิจัย และหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย	85
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	93
ประวัติย่อผู้วิจัย	121

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	ตัวอย่างแบบทดสอบผู้นำและการปรับตัวของผู้นำ หรือ LASI ของศูนย์ศึกษา ภาวะผู้นำแห่งมหาวิทยาลัยไอโฮโอสเตท สหรัฐอเมริกา.....	26
2	วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน	31
3	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	50
4	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวุฒิการศึกษา	51
5	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	52
6	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน ปัจจุบัน	53
7	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประสบการณ์การสอน	54
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ และค่าความโด่งของตัวแปรอิสระ แต่ละตัวและตัวแปรตาม	55
9	การทดสอบความเป็นปกติของความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์ด้วย Kolmogorov-Smirnov(a).....	56
10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคลาดเคลื่อน ในการพยากรณ์ (a)	57
11	การตรวจสอบความเป็นอิสระต่อกันของความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์ แสดงด้วยสถิติทดสอบของเดอร์บิน-วัตสัน (Durbin-Watson)	58
12	การตรวจสอบปริมาณความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวด้วยค่าสถิติ ค่าสถิติที่ใช้วัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยตนเอง (Tolerance) และค่าสถิติที่ใช้วัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน VIF (Variance Inflation Factor)(a)	59
13	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างตัวแปรแต่ละตัว.....	60
14	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร อิสระทั้ง 6 ตัว ร่วมกันกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู (b).....	61

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
11	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหาการปฏิบัติงาน โครงการโรงงานสีขาวในสถานประกอบการภาพรวม 70
15	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หุคูณ ค่าสัมประสิทธิ์ของการกำหนดของตัวแปร อิสระ 6 ตัว ร่วมกันกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู (b) 62
16	ค่าสัมประสิทธิ์และการทดสอบอิทธิพลของตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่มีต่อ ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูด้วย t-test(a)..... 63
17	แสดงการคัดเลือกตัวแปรอิสระเข้าสมการพยากรณ์ด้วยวิธีการวิเคราะห์ การถดถอยแบบขั้นตอน (d)..... 64
18	การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ถูกคัดสรรกับตัวแปรตาม (d) 66
19	การทดสอบอิทธิพลของตัวแปรอิสระที่ได้รับการคัดสรรได้แก่ บทบาท การเป็นผู้ประสานตามการรับรู้ (x_5) , บทบาทการเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุน ตามการรับรู้ (x_4) ,และบทบาทการเป็นนักวิชาการตามการรับรู้ (x_2) ที่มีต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู (Y) (a)..... 67

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

สารบัญญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
2 ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ ของครูที่มีต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู	57